

Νέα ευρήματα στο φως στο Ακρωτήριο Θήρας

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Σημαντικότερα νέα στοιχεία αποκαλύφθηκαν κατά τη διάρκεια των συνεχιζόμενων ανασκαφικών εργασιών στο Ακρωτήριο Θήρας που τελούν υπό την αιγίδα της Αρχαιολογικής Εταιρείας υπό την διεύθυνση του ομότιμου καθηγητή κ. Χρίστου Ντούμα.

Η ανασκαφή πραγματοποιείται με την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων και με την χρηματοδότηση της εταιρείας Kaspersky.

Στους εσωτερικούς χώρους του κτηρίου, γνωστού με το συμβατικό όνομα «οικία των Θρανίων (εικ.1)» που πιθανότατα είναι δημόσιου χαρακτήρα, το 1999 είχε βρεθεί ο περίφημος χρυσός αΐγαγρος που εκτίθεται στο Μουσείο Προϊστορικής Θήρας. Ήταν τοποθετημένος σε πήλινη λάρνακα, δίπλα σε σωρό κεράτων ζώων. Το 2019 βρέθηκε, κάτω από τις επιχώσεις καταστροφής, μια αναπάντεχη πληθώρα μοναδικών ευρημάτων:

Στο Χώρο 1, αποκαλύφθηκαν τέσσερα νευρωτά αγγεία που είχαν μερικώς αποκαλυφθεί σε προηγούμενες ανασκαφικές περιόδους, καθώς και μπρούτζινα

αντικείμενα, όπως δύο μεγάλοι διπλοί πελέκεις από πολύ λεπτό μπρούντζινο έλασμα αλλά και άλλοι μικρογραφικοί, πυρήνες κεράτων, μικροσκοπικές ψήφοι ενός ή περισσότερων περιδεραίων .

Επίσης, ομοιώματα τρίτωνος και ναυτίλου από φαγεντιανή, μία ψήφος από ορεία κρύσταλλο σε σχήμα οκτώσχημης ασπίδας (εικ.6), με κατάλοιπα ερυθρού νήματος στην οπή ανάρτησης.

Τα ανωτέρω αντικείμενα βρέθηκαν κάτω από το αποτύπωμα ξύλινης κατασκευής, και ενδέχεται να ήσαν αναρτημένα σ' αυτήν.

Στις επιχώσεις, τέλος των θυραίων ανοιγμάτων του Χώρου 1 βρέθηκαν ρόδακες , πιθανώς επιθήματα σε ξύλινα στοιχεία. Ιδιαίτερα εμβληματικό είναι το ενεπίγραφο θράυσμα ομοιώματος τρίτωνα.

Η επιγραφή, αποτελούμενη από συλλαβογράμματα της Γραμμικής Α γραφής και ένα ιδεόγραμμα, είναι γραμμένη με μελάνι και πιθανολογείται ότι σχετίζεται με την χρήση του κτηρίου.

Χαλαρό στρώματα θαλάσσιας άμμου με μικρά βοτσαλάκια, χαλίκια και χώμα επάνω στο δάπεδο του χώρου 1, αποδόθηκαν από τον γεωλόγο Γ. Βουγιουκαλάκη σε αποθέσεις παλιρροϊκού κύματος (τσουνάμι) που προηγήθηκε της ηφαιστειακής έκρηξης

Στον Χώρο 2, περιμετρικά της νότιας και δυτικής παρειάς του Αποθέτη των Κεράτων, αποκαλύφθηκαν οι υποδοχές έξι τουλάχιστον ξύλινων πασσάλων, στις οποίες έγινε έγχυση γύψου για δημιουργία εκμαγείων.

Από τα ανασκαφικά δεδομένα συνάγεται ότι οι πάσσαλοι δημιουργούσαν ένα είδος εσχάρας επάνω στην οποία γινόταν η απόθεση των κεράτων. Στη βάση της εσχάρας, ανάμικτα με κέρατα, βρέθηκαν λίθινα εργαλεία και σκεύη , όπως 43 μικρά ανοικτά αγγεία και 2 κλειστά ενώ σε άμεση συνάφεια με αυτά βρέθηκαν κατάλοιπα υφασμάτων και απανθρακωμένοι καρποί.

Από την χρονολόγηση ορισμένων αγγείων στην Υστεροκυκλαδική 1α περίοδο επιβεβαιώνεται ότι το κτήριο ήταν σε χρήση και λειτουργία μέχρι την τελική καταστροφή της πόλης.

Δυτικά του Αποθέτη των Κεράτων αποκαλύφθηκε ένα ακόμη ζεύγος πήλινων κιβωτιδίων: το μεγαλύτερο, ανεστραμμένο. Στο εσωτερικό του εγκιβώτιζε το μικρότερο, εντός του οποίου, μέσα σε πηλοκονίαμα, είχε βυθιστεί ξύλινο κουτί, όπως μαρτυρεί το αποτύπωμά του. Μέσα στο κουτί αυτό φυλασσόταν μαρμάρينو

πρωτοκυκλαδικό ειδώλιο γυναικείας μορφής της παραλλαγής Σπεδού σε ύπτια θέση, ελλιπές κατά τον λαιμό με το κεφάλι και κατά τα σκέλη από τα γόνατα και κάτω. Τα εσωτερικά τοιχώματα τόσο των πήλινων κιβωτιδίων όσο και του ξύλινου κουτιού είναι επιχρισμένα με ζωηρό ερυθρό χρώμα.

Στο ΝΔ τμήμα του Χώρου 2, κάτω από θρυμματισμένες πλάκες δαπέδου, θραύσματα λίθινων εργαλείων και θαλάσσια βότσαλα ήρθαν στο φως δύο συστάδες μικκύλων πρωτοκυκλαδικών αγγείων. Την μία αποτελούσαν 16 αγγεία τοποθετημένα γύρω από ξύλινο αντικείμενο, του οποίου η μορφή ελπίζεται να διαπιστωθεί μετά από την ανάσυρση του γύψινου εκμαγείου του αποτυπώματός του. Την δεύτερη συστάδα λίγο αποτελούσαν 131 μικκύλα αγγεία μέσα σε αβαθή κοιλότητα επάνω στο δάπεδο.

Παρόμοιοι τύποι αγγείων έχουν βρεθεί παλαιότερα τόσο στην ευρύτερη περιοχή της Οικίας των Θρανίων, όσο και στην αρχαιότερη φάση του οικισμού κάτω από την Πλατεία του Κενοταφίου – μια περιοχή που πιθανώς σχετιζόταν με ταφική λατρεία.

Το μικρό μέγεθος των αγγείων αυτών, η χονδροειδής κατασκευή τους, το πλήθος, αλλά και η παντελής απουσία παράλληλων σε κτερίσματα πρωτοκυκλαδικών τάφων, υποδηλώνουν ότι πρόκειται για σκεύη που παράγονταν μαζικά για συγκεκριμένο σκοπό.

Η συγκέντρωσή τους στις παραπάνω περιοχές, με τον έντονο συμβολισμό, συνηγορεί υπέρ της ερμηνείας ως σκευών πόσης κατά την διαδικασία μαζικών τελετουργικών πράξεων.

Είναι προφανές ότι η εν εξελίξει έρευνα της οικίας των Θρανίων στο νότιο όριο της προϊστορικής πόλης του Ακρωτηρίου, δίπλα στην Ξεστή 3, -το σημαντικό δημόσιο κτήριο με την πλούσια τοιχογραφική διακόσμηση-, αναμένεται να αποκαλύψει πλήθος ακόμη στοιχείων που θα δώσουν μια νέα ερμηνευτική ώθηση σε ουσιώδη ερωτήματα για την κοινωνία του προϊστορικού Αιγαίου.